

Autorka: Zuzana Pavlíčková

Nech smrť Agnieszky nie je „len“ ďalšou správou z Poľska

Smrť Poľky dokazuje, že legislatíva sprísňujúca interrupcie s cieľom chrániť život pred narodením, ohrozuje životy žien.

Poľskom otriasa smrť 37-ročnej Agnieszky T., ktorá má byť ďalšou obeťou prísnej legislatívy znemožňujúcej prístup k bezpečným formám umelého prerušenia tehotenstva a judikatúry poľských súdov, ktoré túto legislatívu potvrdzujú. **Obeťou zákona, ktorý mal chrániť život nenarodených detí sa tak stala ďalšia Poľka.** Prečo smrť Agnieszky nemôžeme na Slovensku prijať len ako ďalšiu správu od našich susedov?

Súdiac podľa doterajšej praxe, platných predpisov v oblasti legislatívneho procesu a vyjadrení počas doposiaľ poslednej rozpravy v Národnej rade Slovenskej republiky k návrhu zákona o pomoci tehotným ženám, sme na Slovensku vo fáze pred ďalšou vlnou pokusu o úpravu legislatívy regulujúcej umelé prerušenie tehotenstva. Od rokovania o poslednom návrhu prešli už približne tri mesiace, sme teda na pol ceste k opakovanému návrhu. Opakujúce sa pokusy obmedziť prístup k interrupciám na Slovensku nás ako krajinu nasmerovali v oblasti práv žien na poľskú cestu. Prieskum agentúry AKO z októbra 2021 ukázal, že len necelých 8% ľudí na Slovensku sprísňovanie interrupcií podporuje, 32% by súčasnú úpravu nemenilo a až 30% by ju dokonca viac uvoľnilo. Už len samotná skutočnosť, že napriek verejnej mienke a jasným hlasom odborníkov a odborníčok z oblasti medicíny či inštitúcií a organizácií na ochranu ľudských práv stavajúcim sa proti predkladaným návrhom, tu neustále čelíme pokusom obmedzovať právo žien slobodne sa rozhodovať, ukazuje, že po tejto „poľskej ceste“ si ako demokracia už veselo (a my ženy smutne) vykračujeme. Ak sa sprísnenie interrupcií podarí presadiť, a nezabúdajme na to, že posledné dva pokusy neboli v parlamente schválené len rozdielom jediného hlasu, premeškáme posledný bezpečný výjazd z nej.

Autorka: Zuzana Pavlíčková

V diskusii k sprísňovaniu interrupcií počúvame, že predĺžením „čakacej doby“ na vykonanie zákroku, teda lehoty, ktorá musí uplynúť od podpísania informovaného súhlasu ženou po vykonanie samotného zákroku, konkrétne na 96 hodín, nie je zasahované do práva ženy slobodne sa rozhodnúť podstúpiť interrupciu, ani sťažený jej prístup k bezpečnému umelému prerušeniu tehotenstva. Aj Agnieszka čakala na umelé prerušenie tehotenstva po tom, ako jeden z dvoch plodov v jej maternici umrel. A čakala ďalej, aj keď umrel aj druhý plod. Pravdepodobne na následky oneskoreného prerušenia jej tehotenstva napokon umrela aj ona. **Zákon, ktorý sa snažil ochrániť život plodu bol v praxi aplikovaný tak, že neochránil život Agnieszky, život ženy.** Slovenské ženy nemajú záruku, že po zavedení predĺženej lehoty na vykonanie umelého prerušenia tehotenstva nenastane situácia, že v ich prípade lekár alebo lekárka neaplikujú túto lehotu aj v situácii, ak žena bude musieť podstúpiť zákrok z dôvodu zamíknutého potratu alebo iných zdravotných komplikácií. Oddiaľovanie zákroku môže spôsobiť nie len negatívne dopady na psychické zdravie ženy, ale dokazujúc na pribúdajúcich tragédiách z Poľska, môže viesť k ohrozeniu jej života.

Protiargumentom v otázke interrupcií je tradične právo na život, ktoré odporcovia a odporkyne interrupcií vo vzťahu k plodu nadradujú právu ženy rozhodnúť sa, v otázkach bezprostredne týkajúcich sa jej tela a zdravia. A hoci by niekto mohol namietat, že cieľom sprísnenej legislatívy nie je zakázať interrupcie na Slovensku alebo ich obmedziť, v prípadoch obdobným Agnieszkinmu, resp. že by takéto scenáre mohli nastať len ojedinele pri nesprávnej aplikácii zákona v praxi, z pohľadu ochrany práv žien sú tieto argumenty neprijateľné. **Život a zdravie každej jednej ženy sú hodné ochrany a tú užívajú len v prípade, že spoločnosť rešpektuje a ochraňuje práva žien ako celok.**

Tehotenstvo a následne materstvo nie sú iba otázkou práva ženy na súkromie a rešpektovanie jej súkromného života. Materstvo je životná situácia, ktorá zasiahne do všetkých oblastí života ženy, vrátane jej pracovného života a celkovej spoločensko-ekonomickej situácie. Spoločenské postavenie ovplyvní tým, že jej je pripísaná nová rola, rola matky, a s ňou spájané, často predsudkami a stereotypmi ovplyvnené, vnímanie jej úlohy a postavenia v rodine a spoločnosti. Nehovoriac o spoločenskej stigme a predsudkom, ktorej čelia slobodné matky, príliš mladé či naopak príliš „staré“ matky, matky, ktoré sa rozhodnú mať len jedno dieťa či tie, ktoré sa

Autorka: Zuzana Pavlíčková

ich rozhodnú mať veľa, pracujúce matky dojsť, či naopak matky reťaziace viaceré rodičovské dovolenky. Rovnako sa s materstvom spája ovplyvnenie ekonomickej situácie ženy nie len počas materskej a rodičovskej dovolenky, kedy sú ich príjmy obmedzené. Matky sú jednou zo zraniteľných skupín najčastejšie čeliacej diskriminácii na trhu práce a to pri uchádzaní sa o nové pracovné miesta, profesijnom raste v pôvodnom zamestnaní po návrate z materskej alebo rodičovskej dovolenky, pri odmeňovaní a napokon napriek legislatívnej ochrane tehotných žien a žien po návrate z materskej alebo rodičovskej dovolenky sú s nimi v priamej súvislosti s materstvom neoprávnene ukončované ich pracovné pomery. Nechať ženy rozhodnúť sa stať sa alebo nestáť sa matkou teda neznamená len rešpektovať ich právo na súkromie. V otázke prístupu k interrupciám nestaviame proti sebe len právo plodu na život a právo ženy na rešpektovanie jej súkromného života, ale aj právo ženy na život a zdravie a všetky ďalšie práva, ktoré môžu byť zmenou jej osobnej situácie ovplyvnené. Hovoríme o právach žien ako celku.

Ak teda pripustíme, aby sa prístup k bezpečným interrupciám na Slovensku sťažil, extrémnym následkom čoho bude úmrtie čo i len jednej z nás, ako spoločnosť sme v ochrane práv žien ako celku zlyhali. Odbočme preto z poľskej cesty kým je čas, aj tam mal zákon len chrániť plod a neublížovať ženám.

